

POSTANOWIENIE

Dnia 7 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **X. Y.** sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na posiedzeniu w dniu 7 kwietnia 2025 r., bez udziału stron,
wniosku SSN Marka Motuka o wyłączenie go od udziału w rozpoznaniu
sprawy o sygn. akt II ZIZ 8/25, dotyczącej zażaleń prokuratorów Oddziałowej
Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w B. na uchwałę
Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2024 r. sygn. akt I ZI 28/22 o odmowie
udzielenia zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y.

postanowił:

**uwzględnić wniosek i na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw.
z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji
o Ochronie Praw Człowieka wyłączyć sędziego Sądu
Najwyższego Marka Motuka od udziału w rozpoznaniu
sprawy o sygn. akt II ZIZ 8/25.**

UZASADNIENIE

Pismem, które wpłynęło do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego w dniu 13 marca 2025 r., SSN Marek Motuk złożył wniosek o wyłączenie go od rozpoznania sprawy o sygn. akt II ZIZ 8/25 dot. zażaleń prokuratorów Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w B. na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2024 r. sygn. akt I ZI 28/22 o odmowie udzielenia zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y.

wobec istnienia okoliczności tego rodzaju, które mogą wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności. We wskazanym wniosku sędzia podniósł, że w trakcie odbywania służby wojskowej w Wojskowym Sądzie Garnizonowym w [...]., jako protokolant wielokrotnie protokołował rozprawy w sprawach rozpoznawanych przez sędziego X. Y., pozostając z nim w stosunku podległości służbowej, a po zakończeniu służby wojskowej został powołany na stanowisko sędziego tego sądu, w którym równocześnie orzekał z wskazanym sędzią, z którym to z kolei był w bliskich stosunkach o charakterze nie tylko służbowym, ale i prywatnym. Okoliczność powyższa w odbiorze zewnętrznym może wywołać uzasadnione wątpliwość, co do jego bezstronności w rozpoznawaniu sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia sędziego decyduje między innymi ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą w realiach sprawy takie okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego. W powyższym kontekście na uwagę należy mieć ugruntowane stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym złożenie przez sędziego żądania wyłączenia od udziału w sprawie, wskazujące na istnienie okoliczności mogących wpłynąć na jego bezstronność wymaganą przez prawo i uzasadniających obawę co do możliwości obiektywnego orzekania w konkretnej sprawie, obliguje nie tylko do wnikliwego rozważenia przedstawionych przesłanek tej inicjatywy, ale w wypadku potwierdzenia ich rzeczywistego występowania, powinno - co do zasady - prowadzić do uwzględnienia wniosku sędziego o wyłączenie od udziału w rozpoznawaniu sprawy, zwłaszcza gdy w odbiorze zewnętrznym może powstać wątpliwość co do istnienia kierunkowego nastawienia sędziego do stron procesowych lub uczestników postępowania.

W niniejszej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z taką sytuacją. Okoliczności, które w oświadczeniu podniósł SSN Marek Motuk, mogłyby stanowić poważną, obiektywnie istniejącą wątpliwość, co do bezstronności wymienionego sędziego. Tworzy ją bowiem sam fakt utrzymywania wieloletniej współpracy oraz kontaktów prywatnych sędziego Marka Motuka z sędzią X. Y., będącym jednocześnie stroną w postępowaniu. Wystąpienie wskazanej okoliczności może wywołać u postronnego obserwatora przeświadczenie, że SSN Marek Motuk mógłby okazać się stronnicy. Wykracza to więc ponad subiektywną ocenę wnioskującego.

Ponadto o potrzebie wyłączenia SSN Marka Motuka przemawiają przede wszystkim okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sadu Najwyższego w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Wadliwość tej procedury omówiona została nie tylko w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 i w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, ale wnika również z normatywnej treści art. 41 § 1 k.p.k., art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych. Okoliczność ta prowadzi nadto nie tylko do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 EKPC w postaci prawa strony postępowania do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą, ale do obrazu art. 439 § 1 pkt. 2 k.p.k. (por. uchwałę składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022, I KZP 2/22).

Z tych powodów, kierując się koniecznością zapewnienia stronie prawa do bezstronnego i niezależnego sądu ustanowionego ustawą należało wyłączyć od rozpoznania sprawy o sygn. II ZIZ 8/25 sędziego SN Marka Motuka.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[a.ł.]

